

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 45

13. studenoga 2014.

cijena 200 Ft

II. Susret hrvatsko-mađarske mladeži u Zánki

Foto: Kristina Goher

4. stranica

Županijski dan u Kukinju

7. stranica

Pjesnička večer u Baji

8. stranica

U keresturskoj školi

14. stranica

Komentar

Naša dika, naš ponos

U zadnje vrime gustokrat listam monografiju Petrovoga Sela iz pera Štefana Geošića, u kojoj je autor s preciznom djelatnošću i tankom čutljivošću popisao važne povijesne podatke, zbrojio najvažnije događaje iz dalekih stoljeć, a dao i neke jako jasne crte što se tiče budućnosti ovoga najjužnijega sela Gradišća u Ugarskoj, kojega u današnjici rado spomenemo i hrvatskom palačom ove regije. U ovom broju Hrvatskoga glasnika svečujemo jednoga 85-ljetnoga Petroviščana ki je na raskršću svojega žitka med sini spomenutoga naselja izabrao duhovničko zvanje. Oni, ki su se na tom putu ganuli iz Pinčene doline, njih je po Geošićevoj knjigi točno dvadeset i osam. Prvi, za koga znamo, bio je Mikula Zidanić ki je po svitli dokumenti dijakon bio u Beču davnih 1659. ljeta, a ljetodan kasnije jur farnik u Zillingdorfu, a zadnji Petroviščan na tom popisu je, koga su za gospona posvetili, Vilmoš Harangozo, danas farnik u Kisegu. U medjuvrjmenu smo otkrili da od popisa fali još nekoliko imen, ali Štefan Kopfenšteiner je bio zadnji ki je postao farnik u Torontu 1978. ljeta. To po brojidbi znači da 36 ljet dugo nismo se mogli veseliti nijednomu novomu duhovniku iz petrovskog pokoljenja. Ali smo se mogli radovati u medjuvrjmenu ljudskoj veličini, genijalnosti umu i sposobnosti, iskrenoj vjernosti i ljubavi nekih petrovskih svećenikov. Med njimi zaistinu su bile velike ličnosti ke su se po čuda čemu istaknule od svih ostalih. Takov je bio dr. Ferenc Harangozo, posvećen u Innsbrucku, vicerektor i profesor u sambotelskom seminaru, u zatvoru u Budimpešti, osudjen, potom pak rob u Sibiriji, emigrant, zatim u Austriji urednik novine «Életünk», ali isto tako šarena ličnost je bio i Jožef Mikišič ki je rođen u Americi u Northamptonu, ali je domon došao i postao vojnički duhovnik. I njega su zaprli u Slovačkoj, ali potom je postao direktor ugarskoga Caritasa u Solnogradu, umro je u prometnoj nesrići. Ivan Škrapić pak obrnuto od Mikišića, posvećen je u Sambotelu, pak iz Austrije prošao u Ameriku i od 1969. ljeta farnik je u Buffalou. Dr. Pavao Kurcz je takaj posvećen u Innsbrucku postane dušobrižnik za ugarske bigunce, potom pak za Nimce u New Jerseyu, ali ovde nam je čisto blizu u Klimpuhu i dr. Štefan Geošić, režiser, prevoditelj a i znanstvenik. Od njega su glasni svi gradišćanski mediji jur nekoliko tajednov, otkidob je završio svoje grandiozno djelo prevadjanje cijele Biblije na gradišćanskohrvatski jezik. S tim je pak svim skeptičarom jasno i glasno dokazao, a i poručio da je ta jezik živ, bogat i šaren, a pred svim i sposoban da se u njemu izrazu i najdublje misli i da pomoću njega ov «mali roj i broj» dostane i najlipše duhovno štivo, hranu i melem u pogibeli, utišenje u tugi, mudrost u dvojbi. Tako da sve u svoje vrime, svi mi Gradišćanci moremo se ponositi s prethodnimi našimi svećeniki i tako gizdavi biti i na dr. Štefana Geošića jer je on, prez sumlje, jedan od Miloradićevih pravih nasljednikov.

Tiho

Glasnikov tjedan

U ovoj izbornoj godini više nego obično postavljamo sebi pitanja o položaju hrvatske narodnosne zajednice u Mađarskoj, o izbornom zakonu i njegovoj primjeni, o listama i njihovim kandidatima, o financiranju izbora parlamentarnih i mjesnih te narodnosnih, o jeziku i samobitnosti, o pravima i dužnostima. Neki od onih koji se bave politikom kažu kako je politika ispolitizirana, ali nije sasvim jasno na što zapravo misle... Državne samouprave pa i mjesne hrvatske po

Burkhard kaže kako se razina ostvarivanja manjinskih prava najbolje vidi kroz to imaju li pripadnici manjina iste uvjete kao većina, kakva im je stopa smrtnosti, prosječna zarada, razina sudjelovanja i zastupljenosti u političkim strukturama, uporaba manjinskoga jezika... Pitanje je imaju li nacionalne ma-

njine ravnopravan pristup obrazovanju, sudjelovanju u donošenju važnih političkih odluka i u stvarima koje život znače... Pitanje koje se postavlja nakon izbora i manjinskih biračkih popisa jest u kolikoj se mjeri broj pripadnika manjina upisao u nje, iako nije u dovoljnoj mjeri jasno zašto se nije upisao. Je li to nezainteresiranost i nepovjerenje u rad svojih predstavničkih tijela? Ako je tako, temeljni je zadatak narodnosne politike jačanje političkih ustanova manjina kao tijela za očuvanje i unapređenje

U razgovoru za mjesečnik Minority New Peter Burkhard kaže kako se razina ostvarivanja manjinskih prava najbolje vidi kroz to imaju li pripadnici manjina iste uvjete kao većina, kakva im je stopa smrtnosti, prosječna zarada, razina sudjelovanja i zastupljenosti u političkim strukturama, uporaba manjinskoga jezika...

naravi stvari politička su tijela, a stupanj ostvarivanja narodnosnih prava u prvom je redu političko pitanje koje oni trebaju rješavati. Najlakše je baviti se samima sobom, a ne politizirati i ostvarivati zakonom zadane zadaće, pitanja i probleme koji su od životne važnosti za zajednicu koja je dala legitimnost svojim političkim predstavničkim tijelima oformljenim temeljem provedenih izbora. Kako kaže kolegica urednica Jasminka Dulić, «činjenica je da se položaj manjine ne "mjeri" time koja je trenutno opcija "na vlasti" u nekoj nacionalno-manjinskoj zajednici i je li možda neka manjinska stranka (opcija), vodeća snaga u nekoj nacionalno-manjinskoj zajednici, već su pokazatelji posve drugačiji i tiču se prije svega odnosa većine prema manjinama i toga razlikuje li se kvaliteta života i pristup resursima društva pripadnika većine i manjine. U razgovoru za mjesečnik Minority New Peter

kulturnog i političkog identiteta, kao jačanje tijela preko kojih pripadnici narodnosnih zajednica mogu ostvarivati svoja prava na svim područjima života koji doprinose očuvanju nacionalne svijesti, u prvom redu to su politika, kultura, obrazovanje i službena uporaba jezika i pisma. Svojim sudjelovanjem ili nesudjelovanjem izborima daje se legitimnost izabranim predstavnicima, ako sudjelujemo u njihovu izboru u što većem broju, time osiguravamo veću demokratsku izbornog tijeka. Mnogi prava nacionalnih manjina vide kao borbu za širenje slobode, pa i mi, medijski djelatnici, čiji je zadatak i podizanje svijesti javnosti o važnosti rečenoga. Zato je i naš zadatak, jednako kao i predstavnika narodnosti u izabranim političkim tijelima slušanje i uvažavanje onoga što se događa na terenu u svakodnevnom životu...

Branka Pavić Blažetin

Saborski zastupnik Hajduković susreo se s Hrvatima u Mađarskoj

Generalni konzulat Republike Hrvatske posjetio je saborski zastupnik Domagoj Hajduković, iz IV. izborne jedinice koja obuhvaća Osječko-baranjsku i Virovitičko-podravsku županiju, član Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Odbora za obitelj, mladež i šport te Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, kako bi se upoznao s potrebama hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj.

Kako bi na najbolji mogući način predstavila značaj, ali i rad i trud koji Hrvati u Mađarskoj ulažu u očuvanje hrvatskoga jezika, vjere i samobitnosti, generalna konzulica Vesna Haluga organizirala je sastanak saborskog zastupnika Hajdukovića s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj na svome generalnom području. Sastanak je održan u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae. Nazočili su mu, uza saborskog zastupnika Hajdukovića, generalna konzulica Vesna Haluga, hrvatski parlamentarni glasnogovornik Mišo Hepp, u ulogu domaćina voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae Mišo Šarošac, koji je govorio i o Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije, čiji je predsjednik, ravnatelj Santovačkoga hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Joso Šibalin, ravnatelj Hrvatskog kazališta Slaven Vidaković, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Stjepan Blažetin koji je uza značaj Zavoda govorio i o značenju Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, čiji je voditelj, Joso Ostrogonac predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Ernest Barić,

umirovljeni sveučilišni profesor, Ivan Guban, glavni urednik hrvatskih programa MTVA, Gabor Gyórfári, ravnatelj pečuskoga Školskog centra Miroslava Krleže, Jozo Solga, voditelj HDS-ova Ureda, koji je govorio i o djelatnosti Hrvatske samouprave Šomođske županije i udruge Zajednica podravskih Hrvata, čiji je predsjednik, Tibor Radić, ravnatelj d. o. o-a Zavičaj, Ilija Ćuzdi, župnik Martinačke župe, uime Pečuške biskupije govorio je o brizi Biskupije i o životu Hrvata vjernika u njoj, Branka Blažetin, glavna urednica Medijskog centra Croatica, predstavila je medije u HDS-ovu održavanju.

Nazočni su zastupnika Hajdukovića ukratko upoznali s problemima iz svakodnevnog života i problemima koje bi trebalo žurno riješiti. Dojam je kako šira hrvatska javnost ne zna mnogo o hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, a premalo znaju o organizaciji te iste zajednice i njezinim postignućima. Do posjeta zastupnika Hajdukovića došlo je spletom sretnih okolnosti i profesionalnih interesa zastupnika Hajdukovića. Briga o Hrvatima izvan Hrvatske nadstranačko je pitanje, a zadivljen je stupnjem organiziranosti i osviještenosti, te čuvanju nacionalne svijesti Hrvata u Mađarskoj, a zadak je matične države učiniti sve da pomogne svojoj nacionalnoj manjini na tom putu pa i kroz akte koji su u nadležnosti Hrvatskoga sabora, najvišega zakonodavnog tijela Republike Hrvatske.

- hg -

PROGRAM PRIREDBE

15.00 – 16.00
Sveta misa u crkvi sv. Margite
(Budimpešta XIII., Lehel tér)

Misu koncelebriraju hrvatski svećenici u Mađarskoj.

17.00
Svečano otvorenje,
pozdravni govori, dodjela odličja

17.30 – 18.30
Kulturni program

„Vremeplov”
Sudjeluju:
Literarna i plesna pozornica HOŠIG-a
Hrvatska izvorna plesna skupina (Budimpešta)
Hrvatski folklorni ansambl LUC
Tamburaški sastav „Prekovac” (Tukulja)

**HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ**

na

DAN HRVATA

koji će biti održan
15. studenog 2014. godine
u Budimpešti

Pokrovitelji Dana Hrvata:
IVO JOSIPOVIĆ
predsjednik Republike Hrvatske

JÁNOS ÁDER
predsjednik Mađarske

Mjesto održavanja priredbe:
Kulturni centar Miklós Radnóti
(RaM Colosseum)
Budimpešta XIII., Kárpát u. 23.

POZIV

Zaklada čika-Matije Kovačića za školovanje šokačke mladeži raspisuje natječaj za studente i srednjoškolce grada Mohača koji govore hrvatski jezik. Rok je prijave 28. studenoga. Obrasci (formulari) mogu se nabaviti u uredu Tourinforma, gdje se trebaju i predati – izvijestila nas je predsjednica Kuratorija spomenute Zaklade Marija Prakatur.

PLAJGOR – Seoska i Hrvatska samouprava ter Hrvatski studiji Sveučilišća u Zagrebu skupno organiziraju 14. i 15. novembra (petak i subotu) okrugli stol povodom 80 navršениh ljet Antona Slavica, hrvatskoga pjesnika iz Plajgora. Na forumu referate će držati dr. Sanja Vulić, profesorica na Hrvatski studiji, i nje studentice Tamara Rumbak, Martina Mihajević, Anđela Erceg, Marijana Kovač, Monika Itrich (Poljska) i Katarzyna Skala (Poljska). Okrugli stol se održava u okviru terenske nastave med Hrvati u Austriji i zapadnoj Ugarskoj, u sklopu predmeta Jezik Hrvatov u dijaspori, koji na Hrvatski studiji Sveučilišća u Zagrebu predaje prof. dr. Sanja Vulić.

II. Susret hrvatsko-mađarske mladeži u Zánki

Hrvatske kapi po mađarskome moru

Keresturski tamburaši kao da su rođeni s glazbalom u ruci.

Početak listopada mili zvuci tamburice i prekrasne hrvatske pjesme budile su pospanu prirodu okolice Balatona, točnije rečeno, okoliš najvećega dječjeg i omladinskog središta u Europi, Rekreativnog centra i kampa „Erzsébet“ gdje je boravilo 140 učenika. Naime, na poticaj budimpeštanskoga HOŠIG-a po drugi put je priređen Susret hrvatsko-mađarske mladeži u Zánki. Tri su se dana družili i uživali u prekrasnome krajoliku hrvatski učenici pokretača Susreta te dušnočke, keresturske i kemljanske osnovne škole, mađarske su odgojno-obrazovne ustanove predstavljali polaznici Srednje stručne škole i đačkoga doma Józsefa Egryja u Zánki, budimpeštanske Gimnazije „Álmos Vezér“. Na priredbi su prvi put sudjelovali učenici osječkoga Prosvjetno-kulturnog središta Mađara i đaci prijateljske škole u Zánki, to jest Stručne škole Károlya Kósa u Miercurea Ciucu (Csíkszereda). I tako ove je godine Susret poprimio međunarodni značaj.

Ples, pjesma, kviz i plesačnica

Trodnevna manifestacija otvorena je sa svečanim programom. Svojom su nazočnošću prigodu uveličali zamjenik državnoga tajnika za narodnosne, civilne i društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa Imre Deák, voditelj narodnosnoga glavnog odjela Richárd Tircsi, ravnatelj pedagoškog okruga XIV. kvarta Attila Mogyorósi, ravnatelj Srednje škole Józsefa Egryja László Vellai i predstavnik Centra nove generacije Balázs Salga, te ne u posljednjem redu pedagozi škola sudionika.

„Povijesno je prijateljstvo velika vrijednost. Ona je osnovica strateških odnosa i suradnje Hrvatske i Mađarske na političkom, gospodarskom, obrazovnom polju, pri zaštiti okoliša pa i šire, ujedinjenja naraštaja. No donosi ujedno i nove spoznaje, nove veze, nova prijateljstva. Naš Susret služi tomu cilju“ – naglasila je HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan u prigodnom govoru.

Zamjenik državnoga tajnika Imre Deák pri obraćanju javnosti naglasio je osnove povijesti dvaju naroda, državne zajednice koja je trajala više od 800 godina. Istaknuo je doprinos Hrvata pri razvoju javnog prava, domobranstva i kulture te u obogaćenju zajedničkog nasljedstva.

Potom su glavnu ulogu dobili plesači, svirači i glumci. U sklopu svečanoga programa dušnočka su djeca nastupila s hrvatskim pjesmama i plesovima koje je

uvježbala učiteljica *Silvija Varga*. U rukama najmlađih sudionika, učenika keresturske škole pod vodstvom nastavnice *Erike Rac*, lepršavo su zapjevale žice tamburice koje su nas povele u pomurske krajeve, a narodnu je pjesmu recitirala učenica *Veronika Kos*. Pjesme je uz nastavnicu *Rac* uvježbala *Anica Kovač*. Mađarske su pjesme pjevale osječke gimnazijalke, a HOŠIG-ovi su slavuju *Jadranka Čepelsigeti*, *Klaudija Deli* i *Jadranka Bata* izvele hrvatske pjesme. Nakon nastupa HOŠIG-ova tamburaškog sastava, učenici Škole Józsefa Egryja pripremili su iznenađenje, uprizorili su ulomak iz djela „*Uime Kossutha*“ Árona Tamása uza sudjelovanje plesača iz Miercurea Ciuca (Csíkszereda). Scensko-plesna predstava dobila je buran pljesak, jednako kao i završna slika, plesovi HOŠIG-ove Tamburice. Nakon obilaska očaravajućeg okoliša Centra uslijedio je kviz. Koliko poznajemo kulturu, povijest, običaje jedan drugoga? Koliko je znatiželjan mađarski putnik tijekom putovanja po Hrvatskoj da upozna tu zemlju, ili koliko su Mađari željni doznati više o hrvatskoj zajednici u Mađarskoj? Što znamo o likovima zajedničke nam povijesti? Na takva i slična pitanja tražio se odgovor na kvizu, koji je priređen u predvorju Škole Józsefa Egryja. Osam je družina trebalo dati točne odgovore na pitanja koje je sastavila HOŠIG-ova nastavnica povijesti *Rita Grbavac*, a voditeljica je bila nastavnica *Dora Grišnik*. Pobjednice su kviza članice keresturske ženske družine. Dan je završen hrvatskom i mađarskom plesačnicom. Hrvatske je

Daroviti plesači iz Dušnoka

plesove podučavala nastavnica Silvija Varga i mađarske par iz Erdelja *Emőke Korodi* i *Szilárd Jánosi*.

Potruga za blagom, gala večer i hrvatski diskać

„Kod jednoga naroda nije samo ono važno ima li vrijednosti, nego i to da postoje li poštovatelji toga blaga“, misli su to mađarskoga nadrealističkog slikara, zaljubljenika prizora Balatonskog sredogorja *Józsefa Egryja*. U subotu, drugoga dana Susreta, slične slikarove misli trebali su pronaći sudionici priredbe. U jutarnjim je satima započela potraga za blagom. Svaka je škola posebno krenula u pješačku pustolovinu. Po dobivenom zemljovidu trebali su obići zacrtani put, pronaći blago i stići do odredišta. Doista, zvuči jako jednostavno. No uzalud je kompas ako ne znaš gdje je sjever ili zapad. I uzalud pješačiš po prekrasnim šumama, gorama i dolinama ako se ne znaš diviti u svemu tome. Netko je zalutao, netko nije pronašao skriveno blago... ali pri kraju svi su obišli lijepu, pomalo zamornu pješačku rutu, koju je sastavio *Balázs Salga*. Kod vinskoga podruma obitelji *Kóvári* umorne su pješake čekale prave slastice, svježe pečeni čevapčići i limunada. Ali rekreativnim aktivnostima nikada kraja, oni koji su još imali snage, mogli su se natjecati u raznim športskim disciplinama. Navečer se školska aula ponovno pretvorila u kazalište. Prvo su dodijeljene nagrade kviza, potom

Splet bunjevačkih plesova

je uslijedila spektakularna gala večer, na kojoj je pribivao i prvi tajnik hrvatskoga veleposlanstva *Berislav Živković*. U sklopu programa *Dušnočani* su plesali baranjske plesove, keresturski tamburaši svirali su pomurske i međimurske napjeve, Osječani se predstavili satmarskim plesovima, a gimnazijalac *Valentin Dankoš* interpretirao je svoje stihove. Iz nove uspješnice HOŠIG-ove Literarne i plesne pozornice „800 zajedničkih godina“ školarci su izveli ulomke. Posjetili su *Zánku kralj Zvonimir*, *Jelena Lijepa*, *Koloman Mudri*, *Petar* i *Nikola Zrinski*, a plesna skupina *Tamburica*

dovela je mediteranski ugođaj u pomalo prohladne dane. Veselje se kulminiralo diskaćem.

Jadranka Čepelsigeti i Erik Kónya u ulozi Jelene Lijepe i kralja Zvonimira

Ali i ovome druženju i veselju stigao je kraj. U nedjelju, nakon kratke ocjene i sažimanja dojmova, pustolovi krenuli su svojim kućama. Još posljednje zajedničke fotografije i krilatica „Vidimo se dogodine!“

Ostvarenje drugoga Susreta novčano su poduprli predsjednik Mađarskoga parlamenta *László Kóvér*, kandidat za povjerenika Europske unije *Tibor Navracsics* i mađarsko Ministarstvo vanjskih poslova. Hrvatske su specijalitete ustupili *Podravka International Kft.*, *Pekare Mlinar* i *Fonyódi Ásványvíz Kft.* (Jana).

Kristina Goher

Hošigovci u cilju kod klijeti

Književno-likovno društvo „Rešetari“ u Čavolju

Došli su nam dragi gosti

Domaćini i gosti u Čavolju

Dana 20. listopada 2014. godine u poslijepodnevним satima došli su nam dragi gosti iz Rešetara iz Hrvatske. Dočekali smo ih u seoskoj knjižnici. Izaslanstvo su primili i pozdravili novoizabrani načelnik sela Norbert Hamháber i predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave Stipan Mandić. Članovi Književno-likovnog društva „Rešetari“ i voditelj Ivan de Villa darovali su našoj zajednici lijepe i korisne knjige u vrijednosti umalo 6000 kuna koje će biti stavljene na police mjesne knjižnice.

Nakon pozdravnih riječi domaćina, predsjednik Ivan de Villa ukratko je predstavio Općinu Rešetari nedaleko od Gradiške, jednako kao i rad Književno-likovnog društva „Rešetari“. Kako uz ostalo reče, svake godine raspisuju „Natječaj“ za mlade hrvatske pjesnika (do 18 godina) koji žive u iseljenuštvu, i za članove Književne sekcije Društva. Pjesme trebaju biti pisane na hrvatskome književnom jeziku, ili na dijalektu koji se govori u danom naselju. Uspješne pjesme, radove objavljuju u posebnom izdanju. Također organiziraju i književne susrete, predstavljanje knjiga, izdavača, urednika, sponzora, a bave se i širenjem pisane hrvatske riječi. Te priredbe jako su uspješne. Društvo koje se brine za mlade nadarene pjesnike, stvara vrijedno znanje. Potaknuo je da bi ubuduće mogli uspostaviti prijateljsku suradnju sela Čavolja i Općine Rešetari kako bi uzajamno bolje upoznali našu kulturu i običaje.

Nakon skromnog ugošćenja, poveden je nevezan razgovor o knjigama, zašto je

Načelnik Norbert Hamháber i predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave Stipan Mandić u društvu Ivana De Ville

važno čitati, što znači knjiga? Možemo iz nje učiti, možemo stupiti u svijet gdje još nismo bili, možemo proživjeti tajnovitost, romantiku, dramu. Knjiga ima duh, čarobnost i još mnogo osobina – svatko pronalazi ono što voli. Mi odrasli trebamo biti uzor našoj djeci, da potaknemo i jačamo u njima potrebu za čitanjem, da uzmu knjigu u ruke, da u njima pobudimo zanimanje. Bilo je riječi i o očuvanju materinskog jezika. Nažalost, jako je teško sačuvati materinski jezik gdje nema škole. Zna se da je uloga obitelji najvažnija, ali malo je obitelji u našem selu u kojima se govori materinski jezik. U našoj samoupravi – Bunjevački kulturni krug – mladi članovi od tri godine plešu, kazuju stihove i pjevaju naše narodne pjesme, ali naša mala samouprava ima

skromne mogućnosti da sve to financira. Dobro bi bilo da se to u nekom obliku osigura u školi, kada bi ondje bilo mogućnosti za učenje hrvatskoga jezika. Glede kulture, Bunjevački kulturni krug, naši mladi i odrasli članovi mnogo rade i trude se na polju očuvanja i njegovanja naših običaja, tradicijske nošnje, starih pjesama, plesova. Čuvaju našu bunjevačko-hrvatsku kulturu i svekoliku baštinu. Čavoljci su jako ponosni na svoje pisce, među njima na Ivana Petreša, svećenika, autora mnoštva priča, novela, pjesama, i to napisanih u teškim povijesnim godinama poradi očuvanja svijesti naših sunarodnjaka. Dr. Mišo Mandić, bivši ravnatelj naše škole, pokretač i do danas ravnatelj Zavičajnog muzeja, sakupljač, istraživač i dobar poznavatelj naše materijalne i nematerijalne kulturne, povijesne baštine, još i danas piše. Autor je dvadesetak knjiga i brojnih studija u kojima je „tu milu bačvansku ravnicu“ istraživao „od glave do pete“, posebno rodni Čavolj gdje i danas živi. Iz tih knjiga možemo upoznati sve običaje, tradicije, salaše, gastronomiju... Napisao je zato „da se ne zaboravi“!

Dobro je bilo biti zajedno, „divaniti“, družiti se i sklopiti novo prijateljstvo. Priželjkujemo da se ova suradnja nastavi, da se ponovno susretne s prijateljima iz Rešetara.

Dragi članovi Književno-likovnog društva „Rešetari“, velika vam hvala za podarene knjige i što ste bili s nama!

Stana Gašparović László

Mišo Mandić oduševio je goste.

Županijski hrvatski dan u Kukinju

Javna tribina, dodjela odličja
i kulturni program

Milica Klaić Tarađija s odličjem
„Za baranjske Hrvate“

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije, 31. listopada u Kukinju je priređen Županijski hrvatski dan i Javna tribina. Nazočne su pozdravili Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije, Mišo Hepp, parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, i Róbert Farkas, načelnik sela Kukinja. Pozivu se odazvao veliki broj zastupnika baranjskih hrvatskih samouprava. Nakon izvješća o radu Hrvatske samouprave Baranjske županije slijedila je dodjela ovogodišnjih odličja „Za baranjske Hrvate“ – koja se dodjeljuje od 2009. godine – nastup KUD-a „Ladislav Matušek“ iz Kukinja, ugodni razgovori te druženje uz večeru.

Goste je prvo pozdravio gospodin Mišo Hepp, bivši predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave. Čestitao je

svim zastupnicima Hrvata u Baranji na izborima i poželio im puno uspjeha u radu za svoja naselja i zajednicu, te je na-

Uime KUD-a Ladislava Matušeka odličje je preuzeo voditelj KUD-a Ivo Grišnik.

glasio da će im uvijek biti na raspolaganju i da će im pomoći oko rješavanja bilo kakvih problema i pitanja jer njemu, kao parlamentarnom glasnogovorniku, to je primarni zadatak.

Predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac nakon uvodnih pozdravnih riječi predstavio je nove članove Županijske samouprave, a to su: Stipan Filaković (Mohač), Vera Kovačević (Martinci), Brigita Štivic Sándor (Salanta), Ljubica Véber (Fok), Milica Murinji Sörös (Birjan), Milan Sabo (Pogan) i Mišo

Pjevački zbor KUD-a Ladislava Matušeka

Šarošac (Semelj). Kao što se vidi, zastupnici su iz raznih krajeva Baranje. Gospodinu Šarošcu drago je što je ponovno dobio povjerenje Hrvata županije i da može nastaviti posao koji je počeo. Uvjeren je da su oko njega sposobni ljudi i da će skupa biti još snažniji, ali je istaknuo da se svi moraju bolje potruditi oko komunikacije. U proteklim godinama u županiji su bile organizirane brojne priredbe s lijepim i sadržajnim programima, ali se ponekad dogodilo da su se poklapali datumi pa se tako snage razvukle – reče predsjednik Šarošac. Da se to ubuduće izbjegne, potrebna je bolja organizacija i usklađivanje termina, čime su se složili i ostali. Među planovima zastupnika županije jest i angažiranje mladih Hrvata i Hrvatica u rad Hrvatske samouprave Baranjske županije. Suradnjom s različitim ustanovama hrvatskoga karaktera, hrvatskim institucijama u Pečuhu i medijima, predsjednik je zadovoljan te se nada kako će se uspješna i plodna suradnja s njima i nastaviti. Skupština Baranjske županije – osim što osigurava mjesto i tehničke uvjete – rad Samouprave pomaže i novčanom potporom od milijun forinti, a zahvaljujući Državnoj samoupravi i Hrvatskoj samoupravi grada Pečuha, moguće su i realizacije većih programa.

Nakon predsjednikova izvješća slijedila je dodjela županijskih priznanja. Uz odličje i kitu cvijeća daruje se i novčana nagrada od 50 tisuća forinti. Među odlikovanimima ove godine bili su gospođa Milica Klaić Tarađija i KUD „Ladislav Matušek“ iz Kukinja. Gospođa Milica, urednica vjerskoga časopisa „Zornica nova“, odličje „Za baranjske Hrvate“ dobila je za svoj dugogodišnji novinarski i kulturno-prosvjetni rad, a KUD Ladislav Matušek odličje je mogao preuzeti za svoj doprinos očuvanju pjevnje, glazbene i plesne tradicije Hrvata u Mađarskoj. Uime KUD-a nagradu je ponosno preuzeo Ivo Grišnik.

Plesači KUD-a Ladislava Matušeka

Ilustracije zbirke pripovjedaka „Dijete i zmaj” izložene i u Đakovu

«Hrvatski usmenoknjiževni tragovi u Mađarskoj, u slici i riječi» naziv je programa koji je priređen 28. listopada u đakovačkom Centru Amadea povodom otvorenja izložbe. Naime, otvorena je izložba ilustracija hrvatskih narodnih pripovjedaka mađarske umjetnice Veronike Sinkó, te predstavljena mađarska izdanja hrvatskih narodnih pripovjedaka Hrvata iz Ma-

đarske u izboru Đure Frankovića. Uz goste iz Mađarske, o tim izdanjima govorio je prof. Mirko Ćurić. Organizatori su izložbe Društvo hrvatskih književnika, ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Đakovački ogranak Matice hrvatske. Izložbu je otvorio gradski vijećnik Ivan Iša-segi. Crteži Veronike Sinkó nedavno su objavljeni u zbirci pripovjedaka *A gyermek és a sárkány / Dijete i zmaj* Hrvata iz cijele Mađarske, u prijevodu Đure Frankovića, te u netom objavljenoj slikovnici *Dijete i šarkanj* koju je književno obradio Mirko Ćurić. U sklopu spomenutoga programa predstavljena je slikovnica *Dijete i šarkanj*, odnosno istoimena zbirka pripovjedaka *A gyermek és a sárkány – Magyarországi horvát népmesék és mondák*. Bajku je pribilježio sakupljač narodnoga blaga pečuških Hrvata, slavonski pisac Nikola Tordinac (1858. – 1888.). Slikovnicu *Dijete i šarkanj* za tisak je prigotovio hrvatski književnik Mirko Ćurić, a ona sadrži i dvanaest popratnih maštovitih ilustracija Veronike Sinkó iz Budimpešte. Druga pak istoimena zbirka na mađarskom jeziku *A gyermek és a sárkány* sadrži izbor bajki Hrvata u Mađarskoj, u izdanju nakladnika Móra Kiadó u Budimpešti, a ilustrirala ju je također Veronika Sinkó.

Književna večer u Baji

Domaćica susreta bila je lektorica Odjela za hrvatski jezik pri Visokoj školi „József Eötvös” Morana Plavac.

Bajska Gradska knjižnica i prosvjetno središte „Endre Ady” i Odjel za hrvatski jezik pri Visokoj školi „József Eötvös” 20. listopada priredili su književnu večer. Gosti su bili članovi Književno-likovnog društva „Rešetari” sa svojim predsjednikom Ivanom De Villom. To su pjesnici amateri koji vole poeziju, čitaju pjesme i sami ih pišu ističući kako time obogaćuju svoj duh. Prije posjeta Baji, gosti su otišli u Čavolj kako bi darovali svoje zbirke tamošnjoj knjižnici, a isto to su učinili i u Baji. Gradskoj knjižnici i Visokoj školi darovali su svoje zbirke pjesama i potaknuli studente

da pišu pjesme, priče, crtice na hrvatskom jeziku kako bi svojim radom i oni bili dio društva stvaratelja lijepe riječi. Gospodin De Villa osvrnuo se i na zbirku izabranih pjesama Stipana Blažetina „Na istom kolo-sijeku” te istaknuo da bi sljedeća zbirka pjesama, koju planira izdati Književno-likovno društvo „Rešetari”, bila posvećena hrvatskim pjesnicima iz Mađarske. Cijeli ovaj događaj uljepšale su i obogatile pjesmom članice zbora Bunjevačka zlatna grana.

Branka Pavić Blažetin

Slika za uspomenu

MLINARCI – Hrvatska samouprava, u suradnji s Integriranim središtem za usluge zajednice, organizira tečaj učenja sviranja tamburice. Tečaj je besplatan, javiti se može u Integriranome središtu (IKSZT).

Trenutak za pjesmu

Jolanka Tišler

Korenje

Grane nanizane
Belem zlatom
Gacija gizdavo
Stoji
Popevle popevku
Zamamlenu
Za nju je stvorjen
Ves svet

A korenje trpi
Znoji se
Krvavom mokom
Prebira mrvice
Zemle
Za to
Belu
Lepotu

Hodočašće u Mariju Bistricu

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, 23. listopada velika skupina hodočasnika, njih 110, sudjelovala je hodočašću u jedno od najvećih hrvatskih marijanskih svetišta, u Mariju Bistricu. Hodočasnike je predvodio šašdski svećenik Augustin Darnai, on je u marijabistričkoj katedrali i služio svetu misu na hrvatskom jeziku za hodočasnike. Svi su sudjelovali svetoj misi u spomenutom marijanskom svetištu te molitvi, a potom su krenuli u Zagreb, gdje su razgledali Gornji Grad i posjetili katedralu. Hodočašću su sudjelo-

vali hodočasnici iz Martinaca, Pečuha, Semelja, Katolja, Salante, Kukinja, Udvara, Pogana, Mišljena, Olas, Lotara... Premda je bio planiran tek jedan autobus hodočasnika, kako kaže voditelj Kluba Augusta Šenoae, zbog velikog broja prijavljenih putovanje je organizirano u dva autobusa.

Putne troškove, u iznosu od 376 000 forinti, podmirila je Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoae uz potporu Hrvatske državne samouprave i Pečuške hrvatske samouprave... -h g-

VARAŽDIN – Mjesec hrvatske knjige održava se diljem Hrvatske od 15. listopada do 15. studenoga. Prigodom toga Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ u Varaždinu 23. listopada priredila je predstavljanje izdanja Nakladničke kuće Croatike pod naslovom Oda lenn delen / Geni na more zovu autora Josipa Mihovića, umirovljenog novinara. Na predstavljanju o nakladničkoj djelatnosti i o Croaticinu medijskom centru govorila je Bernadeta Blažetin, novinarka Hrvatskoga glasnika, zatim je predstavila Mihovićeve knjige. Autor je istaknuo potankosti nastajanja nekih putopisa, osobito napisa o Varaždinu. Ravnatelj knjižnice Mario Šoštarić i predsjednik Varaždinskog ogranka Matice Hrvatske Ernest Fišer izrazili su želju za daljnjom suradnjom glede predstavljanja hrvatskih autora iz Mađarske, odnosno autora iz matične domovine u Mađarskoj.

Snimka: Nikola Leskovar

PETRIBA – Hrvatska samouprava toga mjesta već umalo dva desetljeća surađuje s međimurskim naseljem Ivanovcem, čelništvo dvaju naselja međusobno se posjećuje, a suradnja je djelatna i na kulturnom i na športskom polju. Pjevački zbor „Petripske ružice“ iz godine u godinu gostuje na županijskoj smotri izvornoga pjevanja starih međimurskih narodnih i nabožnih pjesama pod nazivom „Pesmarica naših mamica“, koju organizira ivanovečko Kulturno-umjetničko društvo Katruže. Ove je godine, 26. listopada, priređena deseta smotra, na njoj su petripske pjevačice izvele hrvatske pomurske popijevke i za iznenađenje i jednu mađarsku pučku pjesmu. Prema riječima Stjepana Mesarića, predsjednika ivanovečkoga kulturnog društva, u mađarskom dijelu Pomurja sačuvane su vrlo stare izvorne hrvatske popijevke koje imaju iznimnu vrijednost.

PETROVO SELO – U mjesnom kulturnom domu 16. novembra, u nedilju, početo od 17 uri dr. Robert Hajszan, povjesničar iz Pinkovca i predsjednik Panonskoga instituta, drži predavanje povodom 100. obljetnice Prvoga svjetskoga boja.

Bogatstvo...

Prisićanke: Rozalija Kos i kći Agica Dreisker

Sjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Tradicionalne priredbe, stipendije i odličja

U svojim uredskim prostorijama u Ulici Lajosa Bíróa 4. studenoga zasjedala je Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Na sjednici su nazočili predsjednica Anica Petreš Németh, dopredsjednik Stipan Đurić, zastupnici Gizi Bukić, Vera Drajkó, Mira Horvat i Stipan Merković. Zbog inih obveza sjednici nije nazočio Branko Kovač. Nakon uobičajenog uvoda, prihvaćanja dnevnoga reda, zapisničara i ovjerovatelja, krenulo se radom. Budući da je sjednica prva nakon osnivačke i poradi podjele informacija, predsjednica Anica Petreš Németh izvijestila je nazočne kako je Samouprava pribivala na priredbama u Kačmaru, na Thompsonovu koncertu u Pečuhu, otvorenju izložbe likovnih umjetnika fileškoga Literarnog

i kulturnog društva „Umjetnost na selu“ u Croaticinim prostorijama i posjetili su Mađarski institut u Zagrebu.

Natječaj za stipendiju

Hrvatska samouprava grada Budimpešte raspisuje natječaj za stipendiju srednjoškolicima i studentima u Budimpešti. Za nju se mogu natjecati srednjoškolci i studenti hrvatskoga podrijetla. Uvjeti: dobar uspjeh u učenju, aktivno sudjelovanje u životu hrvatske zajednice.

Zainteresirani kandidati do 25. studenoga 2014. godine trebaju dostaviti ove dokumente:

- molbu na hrvatskom jeziku
- životopis na hrvatskom jeziku
- potvrdu o upisanoj godini ili semestru
- potvrdu razrednika ili hrvatske samouprave
- prijepis ocjena položenih ispita.

Dokumente treba dostaviti na adresu: Hrvatska samouprava grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat) 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24. Poveznica: Anica Petreš Németh telefonski broj: +36-70 459 3227.

Poziv za dostavu prijedloga u vezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Na osnovi odluke Skupštine Hrvatske samouprave grada Budimpešte, pozivamo osobe, hrvatske narodnosne samouprave i udruge da dostave svoje prijedloge u svezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte. Spomenuta Samouprava dodjeljuje Odličje „Matija Petar Katančić“ onim osobama, udrugama i ustanovama koje su se istakle znanstvenim radom za hrvatsku zajednicu u Budimpešti. Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Ivan Antunović“ onim budimpeštanskim Hrvatima, udrugama i ustanovama koje su se istakle na polju njegovanja hrvatskoga jezika, kulturnog života, prosvjetne djelatnosti, umjetnosti i vjerskog života.

Prijedlozi se mogu dostaviti do 25. studenoga 2014. na adresu Hrvatske samouprave grada Budimpešte: Fővárosi Horvát Önkormányzat, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24. Poveznica: Anica Petreš Németh telefonski broj:

+36-70 459 3227.

S obzirom na to kako je došlo do izmjena pojedinih zakonskih odrednica glede rada samouprava, u prvoj dnevnoj točki prihvaćene su izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji i djelovanju Samouprave. Na teret pričuve u proračunu Hrvatske samouprave grada Budimpešte, domalo dva milijuna forinti, ostvarit će se tradicionalne priredbe i programi. Krajem studenoga, u zajedničkoj organizaciji s Hrvatskom samoupravom Novoga Budima, posjetit će Mađarski institut u Zagrebu i sudjelovati na predavanju dr. Dinka Šokčevića o kultu svetoga Emerika u Zagrebu i u Budimu. Dana 7. prosinca bit će Javna tribina Samouprave, proslavit će se blagdan svetoga Nikole, dodijelit će se darovi polaznicima budimpeštanske Hrvatske škole, a također će se obilježiti i najveći kršćanski blagdan Božić. Početkom iduće godine nogometaši iz Budimpešte sudjelovat će na nogometnom turniru grada Trogira, a također organizirat će se i Hrvatski bal. Jednako tako prihvaćeno je kako će Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove godine raspisati natječaj za stipendiju hrvatskim srednjoškolicima i studentima, te raspisivanje natječaja za dodjelu Odličja „Matija Petar Katančić“ i „Ivan Antunović“. Zastupnici su sa žaljenjem ustanovili kako još nisu dobili pozivnicu na držani Dan Hrvata koji se ove godine održava u Budimpešti, a također i to kako nisu uključeni u organizacijske i ine poslove. Pri kraju sjednice svi su zastupnici predali sve zakonom propisane popunjene obrasce u vezi s imovinom i primanjima. Predsjednica Anica Petreš Németh zahvalila je nazočnima za odaziv i zatvorila sjednicu.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA, TROGIR – U povodu blagdana sv. Ivana Trogirskog, zaštitnika grada Trogira, 13. i 14. studenoga održava se proslava Blagdana i Dan grada. U četvrtak, 13. studenoga, svečana je sjednica Gradskog vijeća, koju će prethoditi polaganje vijenaca na gradskom groblju. Drugi dan se održava svečana sveta misa s procesijom u katedrali sv. Lovre, a zatim slijedi svečani prijam za uzvanike, među kojima će biti i gradovi prijatelji Trogira, tako i vodstvo Novog Budima i HNS XI. Okruga, na čelu s Anicom Petreš Németh.

Spravišće povodom 85. rođendana i 55. obljetnice zaređenja

Rafael Krammer: „Sva srića da morem svaki dan u petroviskoj crikvi maševati!”

Rafael Krammer (Kramarov) rođeni su 10. oktobra 1929. Ijeta u Petrovom Selu. 14. junija 1959. Ijeta su bili posvećeni za duhovnika u Ostrogonu, služili su Boga i naroda u ugarski naselji Nemesapátiju, Külsóvátu, Vaszanu i u Látrányu. Od 1980. postanu farnik u Kisgörbőu, potom u Zalahalápu, a najduže, 25 ljet su službovali kot gospon u Keresturu. Iako se se pred sedmimi ljeti jur u mirovini doselili u Petrovo Selo, još i dandanas slišu Kapošvarskoj biskupiji. Za 85. rođendan 10. oktobra, u petak, su im čestitali na kraju svete maše Tamás Várhelyi, petroviski farnik, ministranti i vjerniki Petrovog Sela. A mi smo je poiskali u obiteljskom krugu pri Hajsanovi.

Na petroviskom bermanju s Vincijem Karlovićem

– Mat su mi jako rano umrli, ja sam kot najmanje dite u familiji samo tri ljeta imao. Gor se ne spomenem jako na nje. Otac su morali prijati osmero dice. Čuda smo djelali na zemlji, kad su naš otac bili seljak. Rano ujutro se stati, projti okapati, na objed domon, a zatim opet do noći okapati – su začeli svoju povidajku moj sugovornik i nastavili: – Kad sam se narodio, moja mat su čuda molili pri Serhazu pred križom, pak su onda rekli da ću ja gospon biti. U osnovnu školu sam išao u 6. razred, kad su u zakon vrgili da svako dite mora osam

ljet pohadjati školu. Dalje sam se učio u Sambotelu, u Gimnaziji Ferenc Faludi, a potom čuda sam se študirao, čuda sam molio. Što su bila mater moja, u toj familiji smo imali Janoša Harangozoa, salezijanca. Gospodin Bog je i meni dao tu milošću da sam se zeo za teologiju, a ondašnji farnik Vince Karlović iz Čajte, oni su me podupirali. Tako su rekli, bit će teško, ali je

U familijarnom krugu pri Hajsanovi

lip duhovnički žitak – to su nam potvrdili gospodin Rafael, ki živu ovde med nami, a mladja generacija sigurno malo zna o nji. Rano su prošli iz doma, kako i sami velu, težak žitak su imali. – Sad mi je jur sve teško. Nisam mislio da ću ovako dugo živiti – dodaju još, ali nikako ne shranjaju smih na licu. Djelali su na ugljenokopu kot ka-

tana, pravoda službeniki komunizma nisu rado imali teologe, niti učene ljude. I ovo razdoblje nije bilo lako za mladoga Rafaela, ki je morao 27 misec duboko pod zemljom „služiti” Domovinu. – Bit će, kako bude – čudakrat su ponavljali tu rečenicu u sebi. Nije im bilo lako, ali nisu htili odbiti ni 1956. Ijeta iz Ugarske, kot mnogi drugi iz Petrovog Sela. «Karkako bude, ja ću ovde ostati!» I ostali su. Mladu, srebrnu i zlatnu mašu su skupa svečevali sa svojim Petroviščani, iako najveć ljet su služili u Keresturu, kade su je rado imali, i oni su najveć volili onde biti. – Iako se oni drugačko pominaju nek mi, oni su kajkavci. Ja nek lip misli imam na nje! Vjeru sam dci

učio onde, prodikovao, maševao i crikvu čuvao kad smo ju i obnovili – vraćamo se najzad s riči u prošlost. A kad se pominamo za sadašnjost, odlučno nam kažu: – Teško mi spada sve, ali sva srića da morem svaki dan u petroviskoj crikvi maševati! Dobro se ćutim, čuda počivam, šetati sam mogao po dvoru pak i molim čuda. Tako mi idu dani, ali ja

vam velim, nekat ostarati! – i opet nam velu kroz smih gospodin, kot kad bi mi znali vrime zaustaviti. Za recept dugoga i sadržajnoga žitka nek jedan savjet imaju: veseliti se i moliti! A što naliže Petroviščanov, to još na kraju razgovora kažu: – Čuda sam mislio i va tudjini na selo. Ovde su ljudi vjerni. I to je srića, zato imaju lip žitak od Gospodina Boga! A kako se šika na kraju svakoga napisa gratulirati, koji govori o slavljenu, i mi željimo s malim zakašnjenjem petroviskomu duhovniku, kako ga svi zovemo u Petrovom Selu, gospodinu Rafiju, da u našoj crikvi još mnogo ljet zvišuju i hvalu Gospodina Boga u zdravlju i veselju! Živili!

Timea Horvat

Knjiga Đure Frankovića „66. godišnjica crkve Isusa Kralja u Starinu“

„Pravi je to biser sakralne umjetnosti Bauhausa, škole za arhitekturu i primijenjenu umjetnost u Njemačkoj (1919. – 1933.). Eto, taj se biser „dokotrljao“, iako ne vodenim putem rijeke Drave, ovamo. Tu je, imamo ga i s razlogom trebamo biti ponosni.“

66. godišnjica crkve u Starinu
66 éves a drávasztárai templom

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, Zajednice podravskih Hrvata i Starinske rimokatoličke župe, u Starinu u okviru tradicionalnoga Starinskog proštenja 26. listopada, u nedjelju, prikazana je knjiga o povijesti mjesne rimokatoličke crkve. Dvojezičnu knjižicu o izgradnji crkve otprije 66 godina predstavio je sam autor Đuro Franković.

U podravskom Starinu godišnje se dva puta okuplja puk uz crkvenu proslavu, proštenje, koje je i danas ostao jedan od najvažnijih događaja u godini. Starinčani proštenje slave u svibnju na blagdan svetog Ivana Nepomuka i zadnje listopadske nedjelje kada je na blagdan Isusa Kralja posvećena njihova lijepa crkva.

Što je crkva? U leksikonima možemo naći ovaj odgovor: crkva je posvećena zgrada s jednim ili više zvona u kojoj kršćani slave službu Božju, mole se i obavljaju vjerske obrede. Ali postoji i još jedan odgovor, i to ne u knjigama: ona je kohezijska sila jedne zajednice jer je mjesto okupljanja i molitve, mjesto koje omogućuje susret s Bogom i Božjim milosrđem. U njezinim klupama čovjek može pronaći ono što je potrebno za vjerovanje i kršćanski život. Vjernikov život počinje i završava u njoj: krštenje, prva pričest, krizma, vjenčanje i nakraju ispred njezina oltara vjernici se mole za pokojnikovu dušu. Crkva je ljudska ruktvorina, koju su ljudi od davnih vremena htjeli podići, i to kuću

Bogu kao znak njegove nazočnosti u narodu, jer je selo bez crkve kao čovjek bez duše. Tako su se osjećali i Starinčani, sve do 20. svibnja 1948. godine kada je otpočela gradnja crkve.

Nakon Drugoga svjetskog rata izgradnju crkve priželjkivao je svaki pripadnik seoske zajednice. Starinčani su pokazali spremnost za podnošenje velikih materi-

Generalna konzulica Vesna Haluga na seoskom proštenju sa župnikom, rođenim Starinčaninom, Ladislavom Bačmajem

jalnih žrtava, pa su tako samodopinosom pridonijeli gradnji crkve i školske zgrade s tri učionice, te župničkog i učiteljskog stana, a od 1949. godine naselje je imalo svoj duhovnički ured – piše profesor Franković.

Na temelju dokumenata Biskupskog arhiva u Pečuhu i razgovora s mještanima, profesor u knjižici donosi detaljne podatke o okolnostima izgradnje crkve, o radu kapelana Jakaba Meggyesa, kako su počeli radovi i kako su se pribavljali građevni materijali. Naveo je imena marljivih i neumornih zidarskih i tesarskih majstora te imena članova Crkvenoga zastupničkog tijela. U knjizi se nalaze još i ulomci pisama biskupa Ferenc Virága i župnika Bogdásinske rimokatoličke župe Kálmána Horényija, ulomci iz rukopisa *Historije domus*, knjige koja sadrži važne događaje crkvenih ustanova te sadržaji zapisnika koji „daju dobar uvid u pravo stanje postojećih prilika i u čvrstu odlučnost hrvatskog življa“.

Stranice knjige čitateljima usput govore još i o ljekovitom bunaru, o nadarenom i maštovitom kazivaču hrvatskih pučkih pripovjedaka, vidovnjaku Vendelu

Gergiću, o poznatom vrtlarstvu u doba poljoprivrednih zadruga, o pjesničkom stvaralaštvu mještana te o svojim uspomjenama i doživljajima u svezi sa Starinom i Starinčanima.

Autor je ovim dvojezičnim izdanjem želio „odati počast događajima otprije 66 godina, a ujedno se i prisjetiti 290. obljetnice doselidbe Hrvata u podravski Starin“.

Knjižica – obujma 116 stranica – o starinskoj crkvi nastavak je niza o gradnji crkvi u Podravini. Profesor Franković već je pisao o povijesti šeljijske, križevačke i brlobaške crkve. Izdanje je ugledalo svjetlo dana uz potporu Izdavačkog poduzeća Croatica, Hrvatske državne samouprave, Zajednice podravskih Hrvata, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Joze Solge. Za lijepe snimke knjige pobrinuli su se fotografi Ákos Kollár iz Pečuha, Zvonimir Ištvan iz Hrvatske i Đuro Franković.

Jadranka Gergić
Foto: Á. Kollár

Đuro Franković s prijateljem iz Starina

Mala stranica

13. studenoga - Svjetski dan ljubaznosti

Na poticaj svjetskog pokreta za ljubaznost, u Tokiju je 13. studenog 1998. godine održana konferencija o ljubaznosti i tom je prilikom donesena posebna deklaracija koja među ostalim govori o toleranciji i prihvaćanju različitosti. Naglašavajući važnost spomenute deklaracije, upravo je 13. studenoga odabran kao Svjetski dan ljubaznosti. Prema suvremenoj psihologiji, ljubaznost prema drugima povećava našu sreću. Nasmiješite se i pomozite kolegama, dijelite komplimente prijateljima, poklonite čokoladu, ponudite zagrljaj ili pošaljite poruku dragim ljudima koje dugo niste vidjeli.

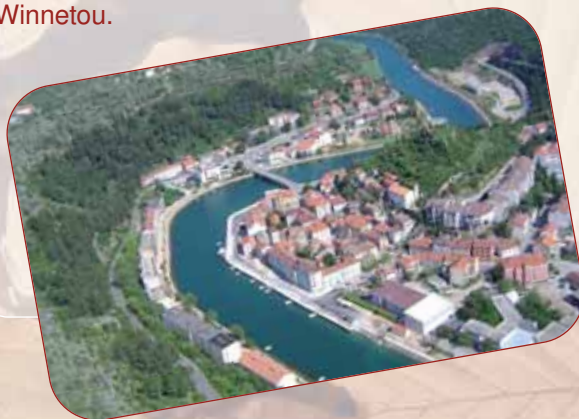

Razglednica iz Hrvatske

Obrovac

Obrovac je živopisni gradić na lijevoj obali kanjona rijeke Zrmanje. Kroz duga povijesna razdoblja bio je sjelo Bukovice, njezino jako trgovačko središte i važna pomorska luka. Povezivao je Liku s južnom Hrvatskom. Neki povjesničari dovode mu ime u vezi s nazivom Avari, Obri. Iznad mjesta ističu se i danas ruševine grada krbavskih knezova Kurjakovića od plemena Gušića. Želite li se maknuti od ubrzane svakodnevice i provesti aktivan odmor, dođite u Obrovac gdje se možete zaustaviti i pogledati prekrasna mjesta kanjona rijeke Zrmanje gdje su snimljeni kadrovi filmova Winnetou.

Mali jezični savjetnik

BONBON ili BOMBON

Riječi bombon i bombonijera došle su iz francuskog jezika (fr. bonbon i bonbonnière). Zašto se u hrvatskom jeziku N promijenilo u M?

Zbog jednačenja suglasnika po mjestu tvorbe. Suglasnik N našao se ispred suglasnika B. Radi lakšeg izgovora, suglasnik N je postao M. To se moralo dogoditi jer su M i B dvousnjeni suglasnici, a N je zubni.

Znači pravilno je: Volim slatke **bombone**.

Književni kutak

Jure Kaštelan

VOLIO BIH DA ME VOLIŠ

Volio bih da me voliš,
da budem cvijet u tvojoj
kosi,
Ako si noć, ja ću biti zora
i bljesak svjetlosti u rosi.

Volio bih da me voliš
i da svi dani budu pjesma.
Ako si izvor, i ja ću biti
u živoj stijeni bistra česma.

Dvadeset osam prvaša u keresturskoj školi

Prije dvije godine keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ prešla je u državne ruke, pod nadležnost Centra za uzdržavanje ustanova „Klebersberg“. Od tada keresturska ustanova pripada kaniškom Obrazovnom okrugu. Prema riječima ravnateljice Anice Kovač, odnos s voditeljem obrazovnog okruga dobar je, pomoć koja je potrebna za funkcioniranje narodnosne ustanove dobivena je, no dodatni programi kao što su razna natjecanja, svečanosti vezani uz hrvatske sadržaje, nastupi učenika na raznim programima financiraju se iz drugih izvora, inače bi se trebalo odreći mnogih tradicionalnih programa vezanih uz narodnosni život.

Nova školska godina u Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“ započela je radosno, naime u prvaške klupe sjelo je čak 28 učenika, 18 iz Kerestura, šest iz Fičehaza, a jedan iz Belezne. Već duže vrijeme nije bilo toliko djece u prvom razredu, čemu se veseli cijeli nastavnički zbor. Zahvaljujući tomu, sveukupan broj učenika porastao je na 148 (13 više nego prošle godine). Ravnateljica je mnogo radila na tome da škola može primiti učenike iz Belezne, pa čak i iz Tiloša (Šomođska županija). Godinama ih je mjesna samouprava svojim autobusom dovozila u kerestursku školu. Pošto je ustanovu preuzeo Centar „Klebersberg“, obrazovni okrug snosi dodatne troškove putovanja, što godišnje iznosi otprilike šest milijuna forinta. Tako ukupno 16 učenika iz Belezne i Tiloša dovozi privatni autobus. Keresturska ustanova radi s programom predmetne nastave hrvatskoga jezika, a svaki polaznik škole uči hrvatski jezik, učenici 1. i 2. razreda te 5. i 6. razreda imaju pet sati hrvatskoga jezika tjedno i narodopis. O djeci brine 15 nastavnika, od ove školske godine povećao se i broj nastavnika s dobrim znanjem hrvatskoga jezika. Nastavnice dr. Erika Rac i Ljubica Silađi podučavaju veći dio sati hrvatskoga jezika, a nastavnica Henrieta Novak primljena je u pola statusa. Od jeseni u ustanovi radi i jedna učiteljica razredne nastave, Biserka Kiš, koja je diplomirala u bajsnoj Učiteljskoj školi. Ravnateljica se trudi da dobar dio nastavnika pedagoškog kolektiva

nauči hrvatski jezik, naime na taj način lakši je saobraćaj prilikom hrvatskih programa i sadržaja. S potporom mjesne Hrvatske samouprave dvije učiteljice pohađaju tečaj hrvatskoga jezika. Ustanova nudi niz izvannastavnih aktivnosti, osim kružoka raznih predmeta djeca imaju mogućnost učiti tamburicu i narodni ples, već dvadesetero djece uči svirati tamburicu. Iz redova keresturske škole jesu i Zrinski kadeti, svake se godine povećava njihov broj. Ustanova organizira niz programa tijekom godine, na koje pozove i svoje partnerske škole iz Draškovca, Kotoribe i Ivanovca.

– Mnoštvo programa organiziramo s potporom mjesne Hrvatske samouprave, a pišemo i natjecaje, jer drukčije ne bismo mogli ostvariti sve svoje tradicionalne programe. Naš Tamburaški sastav „Katica“ ima mnoštvo nastupa, Zrinski kadeti također nastupaju na mnogim mjestima vezanima uza Zrinske, surađujemo s mnogo drugih ustanova, udruga unutar i izvan naše zemlje. Samouprava nam također pomaže i u nagrađivanju najboljih učenika. Zahvalni smo i prof. dr. Karlu Gadanjiju koji već deset godina nagrađuje naše učenike i nastavnice. – reče ravnateljica Anica Kovač.

Ravnateljica želi da se škola još više razvija na području čuvanja hrvatske baštine, kulture i da djeca dobro usvoje hrvatski jezik, zbog toga već godinama traži pomoć da se ponovno ostvari tzv. lektor ili mentor, koji pomaže u učenju hrvatskoga jezika, za što je već bilo prakse. Tjedno jedanput dolazila je u kerestursku školu nastavnica iz Međimurja, koja je pružala pomoć i djeci i nastavnicima hrvatskoga jezika. U tom razdoblju vrlo su se mnogo razvijali učenici pa i nastavnici u jeziku.

Prvaši prisežu na Danima Zrinskih.

MLINARCI – U tome su se naselju nedavno sastali načelnici pomurskih i međimurskih naselja koji su 2007. g. potpisali sporazum o održavanju kulturoloških susreta Zrinskih. Zajednička povijest Zrinskih povezuje naselja Legrad, Donji Vidovec, Donju Dubravu, Mlinarce, Zákányfalu, Tiloš, Beleznu i Kerestur. Tema sastanka bila je dosadašnja uspješna suradnja na raznim područjima i buduća zajednička suradnja na projektima Europske unije te organizacija Kulturoloških susreta Zrinski. Manifestacija spaja sve koji njeguju spomen na tu porodicu, sve koji su sa Zrinskima vodili borbe protiv Turaka. Do sada je održano sedam susreta, ove su godine Mlinarci trebali biti domaćinom, međutim zbog mjesnih izbora susret je odgođen na proljeće.

BUDIMPEŠTA – U srijedu, 22. listopada, u uredskim prostorijama Hrvatske samouprave grada Budimpešte, u Ulici Lajosa Bíróa, uru-

čene su vjerodajnice zastupnicima toga tijela. Službeni su dokument preuzeli: Gizi Bukić, Vera Drajkó, Stipan Đurić, Mira Horvat, Branko Kovač, Stipan Merković i Anica Petreš Németh. Nakon toga održana je osnivačka sjednica Samouprave, na kojoj su zastupnici birali dužnosnike. Za predsjednicu ponovno su izabrali Anicu Petreš Németh, a povjerenje također je dobio i stari-novi zamjenik Stipan Đurić. Iduća će sjednica biti sljedećega tjedna.

Objavljen Javni natječaj za prijavu programa i projekata nakladničke djelatnosti organizacija hrvatskog iseljeništa

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske raspisao je javni natječaj za financiranje programa i projekata vezanih uz nakladničku djelatnost, izdavanje časopisa, publikacija i ostalih javnih glasila na hrvatskom jeziku koji promiču veze iseljene i domovinske Hrvatske. Prijave se dostavljaju poštom na adresu: Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Trg hrvatskih velikana 6., 10 000 Zagreb ili na e-mail adresu: iseljenistvo-projekti@hrvatiizvanrh.hr.

Rok za podnošenje prijave počinje teći od dana objave Natječaja na internetskoj stranici Državnog ureda i traje zaključno do 20. studenoga 2014. godine.

Za sva dodatna pojašnjenja u vezi ovoga natječaja, organizacije hrvatskog iseljeništa se mogu javiti na e-mail adresu: iseljenistvo-projekti@hrvatiizvanrh.hr

Martinačka osnovna škola

Dani kruha i plodova zemlje

Već nekoliko godina ravnateljstvo martinačke Dvojezične hrvatske osnovne škole, na čelu s ravnateljicom Ružom Hideg, uza županijsko natjecanje u kazivanju stihova Josip Gujaš Đuretin vezalo je i svečanost kojom se obilježava Dan kruha, Dan zahvalnosti za plodove zemlje, Svjetski dan hrane. Sve su to listopadski nadevci. Tako je bilo i ove godine 14. listopada. Učenici pod vodstvom svojih nastavnika, a s pomoću članova obitelji priredili su prekrasnu izložbu pekarskih proizvoda i plodova zemlje, jabuka, kestena, žutoga lišća... Cijela je škola bila u jesenskim bojama, šarama plodnosti zemlje i rada ljudskih ruku... Uz prigodan program, mali igrokaz, recitaciju i pjesmu, sve izloženo blagoslovio je martinački župnik Ilija Ćuzdi. Svečanosti je uz brojne uzvanike nazočila i generalna konzulica Vesna Haluga.

MOHAČ – U okviru suradnje prijateljskih škola, učenici 5. b razreda mohačke Osnovne škole „Széchenyi“, koji polaze nastavu hrvatskoga jezika, u pratnji svojih nastavnika potkraj listopada boravili su u dvotjednom posjetu Belom Manastiru. Prijepodne su posjećivali nastavu, a popodne su im domaćini organizirali zabavne sadržaje. Tom su prigodom razgledali Topolje i tamošnju Šokačku zavičajnu kuću, a na Batini spomenik II. svjetskoga rata. U Belom Manastiru su proučavali mađarski odjel gradske knjižnice i jednu mađarsku zavičajnu kuću, i to u okviru predmeta narodopisa. Putovanje u Hrvatsku ostvareno je potporom Grada Mohača.

ZAGREB – Tema ovogodišnjega 20. Foruma hrvatskih manjina u organizaciji HMI održava se 14. studenoga u Zagrebu. Stručni skup Kulturna baština hrvatskih manjina u europskim državama, odnosno kako RH može pridonijeti njezinu očuvanju. Stručnom skupu koji u 11 sati počinje, sudjelovat će voditelji hrvatskih ustanova u Austriji, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji, Srbiji, Mađarskoj, odnosno predstavnici nadležnih državnih tijela i institucija RH.

ŠIKLOŠ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, kako kaže njezina predsjednica Timea Szipes Bockovac, 29. studenoga priredit će se Hrvatska večer, koja počinje u 18 sati svetom misom na hrvatskom jeziku, a u 19 sati počinje folklorno-kulturni program, kojem slijede plesačnica i druženje.

VARAŽDIN – Pomurski i međimurski pčelari već dugi niz godina dobro surađuju, često organiziraju međusobna stručna savjetovanja, posjete. Njihovim su posredstvom pomurski pčelari od 24. do 26. listopada, zajedno s predstavnicima Mađarskog saveza pčelarstva, sudjelovali na Sajmu pčelara u Varaždinu. Prema riječima keresturskoga pčelara Karla Kővágóa, takvi su susreti vrlo korisni, naime uvijek se dobivaju nove informacije o aktualnim teškoćama pčelarstva. Na varaždinskom sajmu Jožef Fekete, dopredsjednik Mađarskog saveza, predavao je o bolestima pčela.

Budite s nama iz dana u dan!
 Pretplatite se na tjednik Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski glasnik!
 Slijedite nas na mrežnim stranicama mcc.croatica.hu!
 Nemojte propustiti najnovije dnevne sadržaje glasnik.hu!
 Budite 24 sata na internetskim valovima Radija Croatia radio.croatica.hu!
 Budimo prijatelji na Facebooku; u Hrvatskom glasniku, na Radiju Croatia!

Spominjanje na Prvi svitski boj i u Starom Gradu

Izložba u starogradskom Muzeju „Hanság”

U okviru gradske svetačnosti, kod spomenika palih junakova u Prvom svitskom boju su 18. oktobra, u subotu, skupadošli stanovnici Staroga Grada, a med njimi i pripadnici hrvatske zajednice u ovom varošu. Med svetačnimi govorači na Glavnom trgu je bio i Jožef Tolnai, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, a svojim pjevanjem na hrvatskom jeziku su sudjelovali u kulturnom programu i jačkari i jačkarice hrvatskoga zbora. Potom je otvorena dokumentarna izložba u Muzeju Hanság, a med izloženimi eksponati su bili hrvatski spominki iz Kemlje, Bizonje i Čunova, ke su sastavili Marija Novič-Štipković iz Kemlje i Balaž Martinšić iz Bizonje. Izložba je otvorena do 1. marcijuša 2015. ljeta, a potom će putovati u seli Jursko-mošonsko-šopronske županije.

Tiho
 Foto: Balaž Martinšić

Hrvatski jačkarni zbor Staroga Grada sudjelovao je na kulturnom programu.